

MARIESTAD

Plan mot diskriminering och kränkande behandling

Vävarens förskola

2017/2018

Antagen
Mariestad
2017-10-09

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	3
1.1. Syfte.....	4
1.2. Ansvar.....	4
2. Främjande och förebyggande arbete med aktiva åtgärder.....	5
2.1 Undersök.....	5
2.2 Analysera.....	6
2.3 Planerade aktiva åtgärder.....	8
3. Förankring av planen (samverkansskyldighet).....	9
3.1 Barns/elevs delaktighet.....	9
3.2 Vårdnadshavares delaktighet.....	10
3.3 Medarbetares delaktighet.....	10
4. Rutin/åtgärder vid händelse av diskriminering och/eller kränkande behandling.....	11
4.1 Rutiner för all personal i förskolan.....	11
4.2 Rutiner för att utreda och åtgärda när barn kränks eller diskrimineras av annat barn.	11
4.3 Rutiner för när personal kränker eller trakasserar barn.....	11
4.4 Rutiner för hur barn och deras vårdnadshavare ska göra för att anmäla diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.....	12
5. Uppföljning, utvärdering och redogörelse avseende föregående läsår	13
5.1 Följ upp och utvärdera.....	13
5.2 Redogörelse avseende aktiva åtgärder.....	15
6. Referenser.....	16
7. Bilagor.....	17
7.1 Bilaga 1 – Definitioner.....	17
7.2 Bilaga 2 – Lagstiftning och styrdokument.....	20
7.3 Bilaga 3 – Anmälningsskyldighet.....	22

1. Inledning

Som stöd för arbetet mot diskriminering, kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier ska varje förskola/skola utarbeta en plan mot diskriminering och kränkande behandling. Arbetet med planen inkluderas i det systematiska kvalitetsarbetet. Planen kan ses som en dokumentation av det främjande, förebyggande och åtgärdande arbetet och den ska upprättas årligen för varje verksamhet inom förskolan och skolan.

I planen ska det finnas aktiva åtgärder för de främjande och förebyggande insatserna som bygger på kartläggningar och utvärderingar av tidigare års arbete. Där ska det finnas en beskrivning av vilket arbete som planeras och vilka rutiner som gäller. Planen ska beskriva hur barn/elever, vårdnadshavare och medarbetare medverkar i det främjande och förebyggande arbetet.

Arbetet med de aktiva åtgärderna ska skriftligen dokumenteras. Arbetet med aktiva åtgärder innebär att bedriva ett förebyggande och främjande arbete genom att:

1. Undersöka om det finns risker för diskriminering eller repressalier eller om det finns andra hinder för enskildas lika rättigheter och möjligheter i verksamheten
2. Analysera orsaker till upptäckta risker och hinder
3. Vidta de förebyggande och främjande åtgärder som skäligen kan krävas
4. Följa upp och utvärdera arbetet enligt 1-3

Arbetet med aktiva åtgärder ska genomföras fortlöpande. Åtgärderna ska tidsplaneras och genomföras så snart som möjligt.

1.1. Syfte

Förskolan Vävarens plan grundar sig på bestämmelser i skollagen (2010:800), diskrimineringslagen (2008:567) och förordningen (2006:1083) om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling. Enligt dessa lagar ska skolan arbeta främjande och förebyggande för barns/elevs lika rättigheter och möjligheter samt mot diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling. Ett steg i arbetet är att varje år ta fram en ny plan för detta arbete. Planen syftar till att säkerställa barns/elevs trygghet, studiero samt deras rättigheter.

1.2. Ansvar

Förskolechef Jenny Forsell ansvarar för framtagandet av planen på enheten.

2. Främjande och förebyggande arbete med aktiva åtgärder

2.1 Undersök

Förskolan Vävarens undersökning utgår från olika typer av metoder för att synliggöra de risker och hinder som kan uppstå i vår pedagogiska verksamhet. De metoder vi har använt oss av är: Föräldraenkäten, intervjuer, enskilt och i grupp, gemensamma reflektioner och diskussioner samt observationer.

Inom följande områden har vi identifierat risker och hinder:

Kränkande behandling

En risk är att vi inte uppmärksammar kränkande behandling om vi pedagoger inte är närvarande, att vi inte ser, hör eller förstår de situationer som uppstår.

Kön och könsöverskridande identitet eller uttryck.

På en av våra avdelningar har vi fler pojkar representerade än flickor och på en annan tvärtom, fler flickor. Här ser vi en risk i att vi pedagoger utformar en miljö som i högre grad tilltalar pojkarna resp. flickorna.

Etnisk tillhörighet religion eller annan trosuppfattning.

På förskolan Vävaren har vi inga barn med annat ursprung. I detta ser vi en risk i att barnen inte får insikt i andra kulturer och religioner.

Ålder

En risk som vi har identifierat kopplat till åldersperspektivet är att vi inte i tillräckligt stor utsträckning utformar en lärandemiljö som tillgodoser de utmaningar som varje enskild individ behöver. Ytterligare en risk är att vi pedagoger benämner barnen som ”små” och ”stora”.

2.2 Analysera

Kränkande behandling

På Vävarens förskola ska inga barn eller vuxna utsättas för kränkande behandling. Alla har rätt att vara den man är och vill vara utan att bli kränkt. Vi pedagoger reflekterar och diskuterar kontinuerligt vad kränkande behandling är och kan vara. Hur vet man att det är en kränkning?

På Vävarens förskola är vi närvarande pedagoger. Genom att vara nära barnen ser och hör vi hur de är mot varandra. När vi hör eller ser något som inte är ok agerar vi genom att prata med barnen om vad som sker, varför det sker och hur de kan agera på något annat sätt. Vi uppmuntrar barnen till att själva prata med varandra och lösa situationer på ett bra sätt. Vi är medvetna om att vi är förebilder och att vårt förhållningssätt, agerande och bemötande i alla situationer och mot alla vi möter är viktigt. Detta är något som speglar av sig till barnen. Vi pedagoger pratar med varandra om saker som sker i hela huset och hjälps åt att vara uppmärksam på eventuella situationer och händelser som kan uppstå. Är det några barn som inte är schysta mot några är alla pedagoger medvetna om detta och vi hjälps åt och stöttar varandra. Vi är uppmärksamma på platser som är mindre under uppsikt och där kränkningar lättare skulle kunna ske. Vi är närvarande och roterande ute som inne.

Kön och könsöverskridande identitet och uttryck

Förskolan Vävaren vill att barnet ska bli bemött utifrån den enskilda individen, inte utifrån kön. Vi pedagoger diskuterar kontinuerligt lekmiljön både ute och inne, för att den ska tilltala alla samt att miljön inte ska bli könsuppdelad.

Genom vårt gemensamma bemötande och förhållningssätt vill vi undvika stereotypa könsroller. Därför tänker vi på att inte bemöta pojkar och flickor olika, vi diskuterar lika värde av pojkar och flickor i arbetsgruppen.

Vi har en samsyn i att alla barn har rätt till att se ut som man vill, bära de kläder man vill och ha de frisyren de vill. Vi uppmuntrar könsöverskridande roller i leken på ett naturligt sätt.

Etnisk tillhörighet och religion eller annan trosuppfattning.

Vi på Förskolan Vävaren vill att alla ska känna sig välkomna och trygga oavsett etnisk tillhörighet och religion eller annan trosuppfattning. För tillfället har vi inte familjer, vad vi vet, med annan kultur eller etnisk bakgrund. För att vidga barnens erfarenheter kring etnisk tillhörighet, trosuppfattningar och religioner tillför vi litteratur, lekmaterial som t.ex. dockor, flaggor, världskartor och samtal. Vi är öppna i dialog med föräldrar och ha en förståelse för de val de vill göra i mötet med religion och trosuppfattning.

Sexuell läggning

Vävaren vilar på en demokratisk värdegrund och att alla har samma rättigheter. Vi har ett öppet förhållningssätt där alla har rätt att uttrycka sina känslor, åsikter och vi accepterar att alla är olika. Detta gör vi genom att knyta an till litteratur och gemensamma diskussioner både mellan barn och pedagoger och mellan pedagoger på möten. Viktigt också hur man uttrycker sig. Att man talar om barnens föräldrar och inte om barnens mammor och pappor.

Funktionsnedsättning

Förskolan Vävaren vill att alla barn ska delta i verksamheten utifrån sin egen förmåga och förutsättning.

I våra tillfälliga lokaler finns det möjlighet att anpassa till barn med funktionsnedsättning. Vi läser litteratur och lyfter olikheter på ett naturligt sätt.

Ålder

Förskolan Vävaren arbetar efter en demokratisk värdegrund och fokuserar på utveckling i stället för ålder. I den pedagogiska verksamheten stärker vi alltid det enskilda barnet. Vi uppmärksammar också hur vi pratar med varandra, både barn emellan och mellan barn och pedagoger. Vi pedagoger ska alltid förgå med gott exempel och förebygga kränkande behandling och ta helt avstånd ifrån att detta får förekomma. Vi måste alltid tala till varandra med respekt och vänlighet. Det är viktigt att se det kompetenta barnet och deras åsikter är viktiga. Alla är betydelsefulla.

Detta är något som vi ständigt måste arbeta med för att inte ”falla in i stor och liten facken”

2.3 Planerade aktiva åtgärder

Främjande och förebyggande åtgärder som skäligen kan krävas. Åtgärderna är överförda och tidsplanerade i enhetens kvalitetsverktyg för att fortlöpande genomföras. För definition av begreppen främjande och förebyggande, se bilaga 1.

Planerade främjande aktiva åtgärder	När påbörjas/genomförs åtgärden?	Ansvarig
Alla vuxna ska vara goda förebilder	Under hela året	Alla pedagoger
Närvarande och lyhörda pedagoger som reagerar på alla former av trakasserier och kränkningar	Augusti – tillsvidare	Alla pedagoger
Pedagogerna diskuterar gemensamma värdegrundsfrågor i arbetslag och tillsammans med barnen	Augusti – tillsvidare	Alla pedagoger
Ge positiv feedback och uppmuntrar positiva beteenden	August – tillsvidare	Alla pedagoger
Förändrar miljön	Augusti – tillsvidare	Alla pedagoger

Planerade förebyggande aktiva åtgärder	När påbörjas/genomförs åtgärden?	Ansvarig
Observationer	Oktober - tillsvidare	Alla pedagoger
Loggbok	Augusti - tillsvidare	Alla pedagoger
Dela barngrupperna	Augusti – tillsvidare	Alla pedagoger
Intervjuer med barnen	Hösten	Alla pedagoger
Reflektioner mellan pedagoger	Augusti – tillsvidare	Alla pedagoger
Variera lekkonstellationerna	Augusti - tillsvidare	Alla pedagoger

STM möten mellan pedagoger	En gång per termin	Alla pedagoger
Främjande samtal med specialpedagog	Vid behov	Alla pedagoger
Vi utformar en lek miljö som tilltalar både pojkar och flickor och att vi pedagoger har extra fokus på köns perspektivet och där varje individ utmanas.	Kontinuerligt	Alla pedagoger
Läsa litteratur som behandlar andra kulturer och religioner.	Kontinuerlig	Alla pedagoger
Att vi pedagoger benämner barnen med andra termer än ”små” och ”stora”	Kontinuerligt	Alla pedagoger
Upprätta en handlingsplan för utomhusvistelse	På avdelningsmötet den 18 september.	Alla pedagoger, Malin och Anneli samtalsledare

3. Förankring av planen (samverkansskyldighet)

Arbetet med aktiva åtgärder samverkas med barn/elever, vårdnadshavare och personal.

3.1 Barns/elevs delaktighet

Barnens delaktighet i framtagandet av planen sker genom att:

- Barnen uppmuntras till att lyfta fram sina synpunkter och ge uttryck för sina tankar och känslor.
- Barnen samtalar, enskilt och i grupp.
- Barnen reflekterar kring gemensamma värdegrundsfrågor, (hur man är en bra kompis) t.ex. genom mindmap.
- Barnen görs delaktiga genom sång, drama och sagor.

3.2 Vårdnadshavares delaktighet

Vårdnadshavare ska få möjlighet att ta del av planen innan den fastställs för att kunna påverka och vara delaktiga genom mail eller föräldramötet. För att skapa delaktighet med vårdnadshavarna i framtagandet av planen:

- Vi går igenom och diskuterar planen mot diskriminering och kränkande behandling tillsammans med vårdnadshavarna på föräldramöte.
- Planen finns tillgänglig på hemsidan.
- Genom dagliga samtal.
- Hall/informationstavla

3.3 Medarbetares delaktighet

- Gemensamma värdegrundsfrågor diskuteras kontinuerligt i huset t ex vid APT och avdelningsmöten.
- Förskolechefen informerar kost och -städpersonalen gällande planen så att alla på enheten blir delaktiga.
- Alla anställda har tagit del av rutin/åtgärder vid händelse och diskriminering och/eller kränkande behandling.
- Förskolechef informerar nyanställda och vikarier om planen.

4. Rutin/åtgärder vid händelse av diskriminering och/eller kränkande behandling

4.1 Rutiner för all personal i förskolan.

Det är viktigt att all personal i verksamheten tar alla signaler om trakasserier och kränkande behandling på allvar och agerar snabbt. Kränkningar upphör inte automatiskt utan brukar i stället öka om de inte aktivt motverkas.

All person i förskolan har anmälningsskyldighet att anmäla alla händelser där ett barn upplever sig ha blivit utsatt för trakasserier eller kränkande behandling. Ingen ska kunna säga att ansvaret är någon annans

4.2 Rutiner för att utreda och åtgärda när barn kränks av annat barn.

- Den som upptäcker eller får information om misstänkt kränkning ansvarar för att åtgärder vidtas.
- Förskolechef informeras om det inträffade.
- Fyller i ”Anmälan till rektor/förskolechef vid diskriminering och kränkande behandling”, Denna blankett hittas på medarbetarportalen Navet; Stöd och service i arbetet/Arbetsrutiner och checklistor/Barn och utbildning/Diskriminering och kränkande behandling.
- Vårdnadshavare informeras, detta gäller både den som har kränkt och den som kränkts.
- Anmälaren ansvarar för dokumentation, (vidtagna åtgärder och datum för uppföljning)
- Förskolechef gör en utredning och skickar blanketten(Anmälan till nämnd) till nämnd och chef för förskola och pedagogisk omsorg. Blanketten finns på navet.
- När utredningen har avslutats ska förskolechef göra regelbundna återkopplingar, utvärderingar och uppföljningar av händelsen med berörda barn samt vårdnadshavare.

4.3 Rutiner för när personal kränker, diskriminerar eller trakasserar barn.

- All personal har anmälningsskyldighet till förskolechef, vilket ska ske skyndsamt.
- Fyller i ”Anmälan till rektor/förskolechef vid diskriminering och kränkande behandling”. Denna blankett hittas på medarbetarportalen Navet; Stöd och service i arbetet/Arbetsrutiner och checklistor/Barn och utbildning/Diskriminering och kränkande behandling.

- Förskolechef agerar samtalsledare under utredningssamtalet.
- Förskolechef kontaktar berört barns vårdnadshavare.
- Tidsbestämd uppföljning(förskolechef)
- Ev. polisanmälan av förskolechef.
- Alla insatser ska dokumenteras av förskolechef.

Förskolechef skickar ”Anmälan till nämnd”

4.4 Rutiner för hur barn och deras vårdnadshavare ska göra för att anmäla diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.

- Har barnet blivit kränkt av ett annat barn?
Meddela förskolan.
- Har barnet blivit kränkt av personal?
Meddela förskolechef.
- Har barnet blivit kränkt av förskolechef?
Meddela chef för förskola och pedagogisk omsorg, Annica Henrysson, 0501-756727.

Avgränsningar

Om barn/elev/studerande kränker vuxen (ej elev/studerande/personal) omfattas den kränkningen inte av rutin vid diskriminering och/eller kränkande behandling. Blanketten ”Anmälan till förskolechef/rektor vid diskriminering och kränkande behandling” används dock även i detta fall.

Gäller kränkningen personal omfattas ärendet av arbetsmiljölagen.

Utredning/rapportering

Förskolechef/rektor startar utredning och vidtar åtgärder. Förskolechef/rektor är enligt delegation (C25) från utbildningsnämnden skyldig att skyndsamt utreda anmälan samt återrapportera det till avdelningschef och nämnd med hjälp av framtagna blanketter för anmälan, utredning och åtgärder av diskriminering och kränkande behandling. Ärenden som är anmälda till Skolinspektionen eller Barn- och elevombudsmannen (BEO) rapporteras till nämnd av förskolechef/rektor. Ärenden som inte är anmälda till Skolinspektionen eller BEO rapporteras till nämnd av avdelningschef. När samtliga ovanstående steg i ett ärende har utförts och förskolechef/rektor anser att insatta åtgärder fungerar och diskrimineringen/kränkningen upphört avslutas ärendet

Uppföljning

När utredning har avslutats ska förskolechef/rektor göra regelbundna uppföljningar med berörda barn/elever samt vårdnadshavare. Uppföljningen ska dokumenteras på blankett ”Åtgärder vid diskriminering och kränkande behandling” samt diarieföras. Sektor utbildning sammanställer inkomna anmälningar av diskriminering och kränkande behandling. En analys görs för att bland annat se om ärendena är behandlade, se vilka typer av anmälningar som har kommit in, vilka barn/elever/enheter som är berörda, frekvenser/antal m.m. Sammanställning redovisas till nämnd vid två tillfällen per år

Diarieföring

Administratör diarieför anmälan före inlämnande till nämnd. Ange diarienummer på underlaget. Använd samma diarienummer om det gäller kränkning mot samma barn/elev, detta för att se om något barn/elev blir utsatt för upprepade kränkningar.

5. Uppföljning, utvärdering och redogörelse avseende föregående läsår

5.1 Följ upp och utvärdera

Uppföljningen och utvärderingen utgår och grundar sig i föregående läsårs plan mot diskriminering och kränkande behandling. Då nuvarande plan har ett annat upplägg blir det svårt för oss att följa upp föregående läsårs undersökning. Vi redogör dock för uppföljningen och utvärderingen av våra tidigare mål och handlingsplaner.

Vi anser att vi uppnått vårt mål i att lära barnen strategier för att visa hänsyn. Vi har haft samma mål och handlingsplan i planen mot diskriminering och kränkande behandling och i kvalitetsverktyget. På så sätt ska det finnas levande under hela året. Målet att alla barn har möjlighet till inflytande oavsett ålder har varit ett stort och svårt mål. Genom observationer och reflektioner har vi kommit fram till att det inte är barnets ålder som styr inflytandet utan mer barnets personlighet.

Genom att vi är närvarande pedagoger kan vi se och höra att barnen visar hänsyn mot varandra och att de är trygga med varandra. Detta tror vi är ett resultat av att vi pedagoger är goda förebilder i att visa hänsyn mot både pedagoger och barn. Gemensamma diskussioner med lika litteraturläsning har hjälpt oss att lära känna oss själva som pedagoger och skapa samsyn. Är jag en närvarande pedagog och på vilket sätt? Vi har genom detta öppnat upp vårt klimat och satt ord på vad en närvarande

pedagog är. Genom att vara närvarande pedagog visa vi barnen hänsyn då vi många gånger måste vara en vägledande hand.

Vi har haft STM diskussioner som skapat samsyn i huset kring olika barn. Vi ser att vi hjälps åt och skapar en förståelse för barnen. Detta är något vi bör arbeta vidare med till nästa år. Vi bör också fortsätta lyfta samsynen på grupperna som helhet då vi ser att vissa grupper behöver mer stöd med konflikthantering. Vad kan vi pedagoger göra för att stötta varandra i grupperna? Tillsammans skapar vi strategier då alla ansvar för allas barn.

Vår miljö har visat sig ha en betydande roll. Vi har sett att meningsfyllda lärmiljöer utvecklar barnens relationer. Samt då vi delar barnen i mindre grupper vågar fler barn ta till sig leken och skapa nya relationer.

Observationer har varit en bra metod då vi konkretiserar barnens relationer och reflekterar över den.

Vi har observerat leken och kommit fram till att vi har grupper som visar trygghet med oss pedagoger och barnen emellan. Barnen pratar med och om varandra på ett positivt sätt. Observationerna ger oss även möjlighet att uppmärksamma det enskilda barnet då olika barn behöver olika strategier. En del behöver språkhjälp av ex en pedagog, en del behöver vägledning i sitt beteendemönster. Viktigt att vi pedagoger finns nära barnen och stöttar dem på det sättet de behöver.

Barnen har tagit del av planen genom sång, drama sagor och mindmap. Vi hör att barnen har goda tankar om hur en kompis ska vara men vi ser att det inte alltid följs i vardagen då konflikter sker. Här ser vi vikten av att närvarande pedagoger har stor betydelse. Viktigt är att också uppmuntra positiva beteenden och ge positiv feedback, det ser vi stärker barnen. Värdegrundsfrågor är ett ämne som krävs att vi arbetar med kontinuerligt.

Vår organisation känns för oss stabil med gemensamma regler och hur vi pedagoger ska fördela oss på bästa sätt för att uppmärksamma kränkningar och olika händelser. Dessa diskussioner/förhållningssätt behöver hållas levande. Framgångsfaktor är att vi hjälps åt mycket i huset och alla känner allas barn. Vi känner oss som en enhet.

Föräldrarna har varit delaktiga då de under hösten-2016 tog del av planen på föräldramöte. Vi tycker att vi har trygga föräldrar som kan kommunicera kring händelser som uppstår tillsammans med oss pedagoger. Detta visar sig i förskolans föräldraenkät. *Mitt barn känner sig tryggt i förskolan: 88,24%.*

Till hösten-2017 kan vi diskutera fram om vi kan presentera planen mot diskriminering och kränkande behandling ev. på annat sätt än på föräldramöte.

Vi har inte haft några incidentrapporter. Detta tror vi beror på att vi finns nära barnen. Men vi behöver kontinuerligt lyfta gemensamma diskussioner kring vad en kränkning är och var gränserna går. Öppna upp händelser på APT och diskutera tillsammans. Vikten av en samsyn i huset leder till god kvalitet för att möta den enskilde individen och gruppen på bästa sätt.

Utvecklingsområde: Utifrån att vi varje höst skapar nya grupper och nu även flyttar tillfälligt till nya lokaler pga. ombyggnation är det viktigt att barn och vårdnadshavare och personal känner sig trygga.

Anknytningen har varit en viktig del som tagit tid då många barn skolats in under året. Utan god anknytning anser vi att det är svårt att bygga relationer.

Fortsätta att läsa gemensam litteratur som ger bra kvalitet och skapar samsyn.

Diskutera mer tillsammans i huset kring aktuella händelser.

5.2 Redogörelse avseende aktiva åtgärder

Föregående läsårs åtgärder	Åtgärd uppfylld	Utvärdering/analys av åtgärd
Närvarande pedagoger	ja	Vi har varit nära barnen vilket vi anser skapar trygghet. Då kan vi som pedagoger se och höra vad som hänt.
Reflektion mellan pedagoger och pedagogista.	ja	Viktigt med tid till reflektion och litteraturläsning.
Variera lekkonstellationer och skapa inbjudande lekmiljöer	ja	Vi har utvecklat och förändrat miljön för att möjliggöra att barnen kan skapa goda relationer
Observation och reflektion Ålder/miljö/inflytande	ja	Observationer gav god insyn och kvalitet i verksamheten
Samtala med barnen om planen	ja	Barnens tankar är viktiga. Barnen får en samsyn.
Diskutera regler/förhållningssätt	ja	Styrka är att vi pedagoger är trygga med varandra och att vi

		känner oss som en enhet. Viktigt att regler/förhållningssätt hålls vid liv.
Presentera planen för vårdnadshavare	ja	Vi ska presentera planen och låta vårdnadshavarna tillsammans diskutera planen, ht-2017
Uppföljning av kvalitetsverktyg	ja	Bra med avstamp under året
Föräldraenkät	ja	Trots låg svarsfrekvens har vi fått goda resultat.
Incidentrapportering	nej	Utveckla gemensamma diskussioner kring olika händelser och vad en kränkning är.

6. Referenser

- Diskrimineringslagen (2008:567)
- Diskrimineringsombudsmannens handledning – Lika rättigheter i förskolan
- Diskrimineringsombudsmannens handledning – Lika rättigheter i skolan
- FN:s barnkonvention
- Skollagen (2010:800)
- Skolverkets allmänna råd – Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling
- Socialtjänstlagen (2001:453)

7. Bilagor

7.1 Bilaga 1 – Definitioner

Bristande tillgänglighet

När en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att sådana åtgärder för tillgänglighet inte har vidtagits för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning som är skäligen utifrån krav på tillgänglighet i lag och annan författning, och med hänsyn till:

- de ekonomiska och praktiska förutsättningarna
- varaktigheten och omfattningen av förhållandet eller kontakten mellan verksamhetsutövaren och den enskilde
- andra omständigheter av betydelse

Diskriminering

Diskriminering är när förskolan/skolan behandlar ett barn/elev sämre än andra barn/elever och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsöverskridandet identitet/uttryck eller ålder. Eftersom diskriminering handlar om missgynnande förutsätter det någon form av makt hos den som utför diskrimineringen. Diskrimineringen kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att ett barn/elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna.

Främjande

Främjande arbete handlar om att identifiera och stärka de positiva förutsättningarna för likabehandling i verksamheten. Arbetet utgår ifrån skolans övergripande uppdrag att verka för demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter. Detta värdegrundsarbete syftar till att förankra respekten för alla människors lika värde samt att utveckla en skolmiljö där alla barn och elever känner sig trygga och utvecklas.

Förebyggande

Det förebyggande arbetet syftar till att avvärja de risker för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling som finns i verksamheten. Riskerna kan kartläggas på olika sätt. Förebyggande åtgärder ska motiveras av vad som kommer fram i en kartläggning..

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en förskola/skola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar neutralt, men som i praktiken missgynnar ett barn/elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna. Om exempelvis alla barn/elever serveras samma mat, kan det indirekt diskriminera de barn/elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Kränkande behandling

Kränkande behandling är uppträdande som kränker ett barn/elevs värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund för trakasseri. Det kan till exempel handla om att ett barn/elev blir retad för sitt utseende. Ett barn/elev kan bli utsatt för kränkande behandling av personal som av andra barn/elever.

Kränkande behandling kan vara:

- fysiska (slag, knuffar)
- verbala (hot, svordomar, öknamn)
- psykosociala (utfrysning, grimaser, ignorering, nonchalering)
- texter och bilder (teckningar, lappar, sms, mms, foton, meddelanden på sociala medier)

Repressalier

Personal får inte utsätta en elev för straff eller annan form av negativ behandling på grund av elev eller vårdnadshavare har anmält skolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakassier eller kränkande behandling.

Trakassier och sexuella trakassier

Trakassier är uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsöverskridande identitet/uttryck eller ålder. Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar med koppling till diskrimineringsgrunderna.

Trakassier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakassier. Förutom kommentarer och ord kan det vara av någon till exempel tafsar eller kastar närgångna blickar. Det kan också handla om ovälkomna komplimanger, inbjudningar och anspelningar.

Trakassier och sexuella trakassier är ett beteende som är oönskat. Det är den som utsatt för trakassier som avgör vad som är oönskat eller kränkande. Enligt lagen måste den som trakasserar förstå hur agerandet upplevs för att det ska bli fråga om trakassier eller sexuella trakassier. Det är därför viktigt att den som är trakasserad klargör för den

som trakasserar att beteendet är obehagligt och ovälkommet. I vissa situationer kan kränkningen vara så tydlig att inga påpekande krävs från den som känner sig trakasserad.

Det gemensamma för trakasserier är att de gör att ett barn/elev känner sig förolämpad, hotad, kränkt eller illa behandlad. Ett barn/elev kan bli utsatt för trakasserier av personal som av andra barn/elever.

8.2 Bilaga 2 – Lagstiftning och styrdokument

Skolväsendet vilar på demokratins grund

Skollagen (2010:800) slår fast att utbildningen inom skolväsendet syftar till att eleverna ska inhämta och utveckla kunskaper och värden.

Utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. Var och en som verkar inom skolan ska också främja aktning för varje människas egenvärde och respekt för miljön.

Arbetsmiljölagen (AML)

AML, gäller även för barn/elever. Lagens ändamål är att förebygga ohälsa och olycksfall i arbetet samt att även i övrigt uppnå en god arbetsmiljö. Enligt AML ansvarar förskolechef/rektorer för att det finns förutsättningar för att skapa en god arbetsmiljö som lever upp till bestämmelserna i AML.

Brottsbalken

Enligt brottsbalken är handlingar som kan betecknas som misshandel, ofredande och olaga tvång straffbara. Förskolechef/rektorer ska handlägga ärendet enligt riktlinjer mot hot om våld.

FN:s barnkonvention

Barnkonventionen har sitt ursprung i principen om den inneboende värdigheten hos alla människor och deras obestridliga rättigheter. Barnkonventionen bygger på perspektivet att barnets bästa alltid ska komma i främsta rummet.

Artiklar inom området; artikel 2, 12, 19, 28 samt 36.

Förbud mot diskriminering och kränkande behandling

Diskrimineringslagen ska motverka diskriminering på grund av:

- kön
- könsöverskridande identitet eller uttryck
- etnisk tillhörighet
- religion eller annan trosuppfattning
- funktionsnedsättning
- sexuell läggning
- ålder

Huvudmannen eller personalen får inte utsätta ett barn eller en elev för kränkande behandling. (Skollagen 6 kap. 9 §)

Socialtjänstlagen

Enligt 14 kap 1 §, är både skolmyndigheten och alla anställda inom förskoleverksamhet, skolbarnomsorg och skola skyldiga att ”genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om något som kan innebära att socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd”.

Värdegrunden

Uttrycker det etiska förhållningssätt som ska präglade verksamheten. Skolan ska främja förståelsen för andra människor och förmågan till inlevelse. Ingen ska utsättas för kränkande behandling. Utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (Skollagen 5 kap. 3 §)

8.3 Bilaga 3 – Anmälningsskyldighet

Vid trakasserier och kränkande behandling

Det är viktigt att all personal i verksamheten tar alla signaler om trakasserier och kränkande behandling på allvar och agerar snabbt. Kränkningar upphör inte automatiskt utan brukar i stället öka om de inte aktivt motverkas.

All personal har anmälningsskyldighet att anmäla alla händelser där ett barn/elev upplever sig ha blivit utsatt för trakasserier eller kränkande behandling

Till socialtjänsten

Anmälningsskyldiga är all personal inom verksamheten och den omfattar sådant pedagoger och annan personal får kännedom om i sin yrkesutövning och som föranleder oro över ett barns/elevs situation.

Anmälningsskyldigheten regleras i kap. 14, 1 § socialtjänstlagen och det finns en hänvisning till denna bestämmelse i skollagen kap 29, 13 §.

Syftet med anmälningsskyldigheten är att socialtjänsten på ett så tidigt stadium som möjligt ska få kännedom om barn och ungdomar som behöver hjälp. Skyldigheten omfattar barn under 18 år och avser missförhållanden som antingen är kopplade till barnets/elevens hemmiljö eller dess eget beteende. Det kan handla om misstanke om övergrepp, vanvård eller brister i omsorgen i hemmet eller att barnet/eleven uppvisar ett riskbeteende.

Du hittar anmälningsblanketten till socialtjänsten på kommunens medarbetarportal Navet under Service och i arbetet/Arbetsrutiner och checklistor/Sektor utbildning/Elevhälsa.